

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

อนุรักษ์งานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรม กลุ่มงานผ้าทอ

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)
ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

อนุรักษ์งานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรม กลุ่มงานผ้าทอ

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

ผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยมือ ซึ่งมีคุณค่าและมีเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยเฉพาะ

ในการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยด้วยการเพิ่มการออกแบบและความคิดสร้างสรรค์ให้ผลิตภัณฑ์เพื่อให้สินค้าเข้าไปอยู่ในใจของผู้บริโภค

ดังนั้นมาตรฐานผลิตภัณฑ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

1

(รายละเอียดของชุดฝึกอบรมที่ได้รับการรับรองตามการปรับปรุงในแต่ละครั้ง แสดงในตารางข้างล่าง ข้อมูลครั้งล่าสุดจะแสดงอยู่ในบรรทัดบนสุด)

ครั้งที่ (อื่น ๆ) :

ครั้งที่ประกาศก่อนหน้านี้N/A..... วันที่ประกาศN/A.....

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขางานผ้าทอ

อาชีพผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยก ชั้น 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

คุณวุฒิวิชาชีพอนุรักษ์งานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 2. กลุ่มอุตสาหกรรมเชรามิก 3. กลุ่มอุตสาหกรรมสิ่งทอ 4. กลุ่มอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
0133	ย้อมสีเส้นใยสำหรับผ้าทอด้วยเทคนิคยก
0135	ทอผ้าด้วยเทคนิคยก

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานผ้าทอ อาชีพผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยก ชั้น 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการย้อมสีเส้นใย และการทอผ้าที่ผลิตด้วยเทคนิคยก โดยบุคคลจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีทักษะการสื่อสารขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน

2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความสามารถในการแก้ปัญหาขั้นพื้นฐาน
4. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารในการปฏิบัติงาน
5. มีการเรียนรู้ และพัฒนาเทคนิคจากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

1. ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพ ชั้น 4 สาขาอาชีพผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยกต้องผ่านเกณฑ์การประเมินสมรรถนะอาชีพ ชั้น 4
2. ผู้ที่จะได้รับคุณวุฒิวิชาชีพชั้น 4 สาขาอาชีพผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยกต้องมีประสบการณ์ทำงานด้านผ้าทอและผลงาน

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

N/A

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิวิชาชีพนี้)

0133 ย้อมสีเส้นใยสำหรับผ้าทอด้วยเทคนิคยก

0135 ทอผ้าด้วยเทคนิคยก

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

(ทบทวนครั้งที่ (ไม่มี) ประกาศใช้ ณ วัน/เดือน/ปี)

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
ผลิตงานศิลปหัตถกรรมเพื่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ให้มีมาตรฐานสู่ความเป็นเลิศ	01	ผลิตผ้าทอเพื่อการอนุรักษ์และศิลปะร่วมสมัย	013	ผลิตผ้าทอด้วยเทคนิคยก

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

(ทบทวนครั้งที่ (ไม่มี) ประกาศใช้ ณ วัน/เดือน/ปี)

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence	
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
013	ผลิตผ้าทอด้วยเทคนิคยก	0133	ย้อมสีเส้นใยสำหรับผ้าทอด้วยเทคนิคยก	01331	ย้อมเส้นใยด้วยสีธรรมชาติ
				01332	ย้อมเส้นใยด้วยสีสังเคราะห์
		0135	ทอผ้าด้วยเทคนิคยก	01351	ทอผ้าด้วยเทคนิคยกตามแบบที่กำหนด
				01352	เก็บงานและแก้ไขรอยตำหนิต่างๆที่เกิดจากการทอ

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0133
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ย้อมสีเส้นใยสำหรับผ้าทอด้วยเทคนิคยก
3. ทบทวนครั้งที่ - / -
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลที่ทำหน้าที่ผู้ผลิตผ้าทอ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับ งานย้อมสีเส้นใยด้วยสีธรรมชาติและ สีสังเคราะห์สำหรับผ้าทอที่ผลิตด้วยเทคนิคยก

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มอาชีพ อนุรักษ์งานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรม

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01331 ย้อมเส้นใยด้วยสีธรรมชาติ	1. วัสดุเส้นใยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติเตรียมได้ถูกต้องครบถ้วน 2. น้ำด่าง เตรียมได้ถูกต้องครบถ้วน 3. เส้นใยธรรมชาติผ่านกระบวนการฟอกก่อนนำไปย้อมสี 4. น้ำย้อมสีธรรมชาติเตรียมได้ถูกต้องตามขั้นตอน 5. เส้นใย ย้อมสีตามขั้นตอนถูกต้องครบถ้วน 6. เส้นใยที่ย้อมสีธรรมชาติ ตรวจสอบความครบถ้วนของจำนวนสีตามแบบที่กำหนด	การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน
01332 ย้อมเส้นใยด้วยสีสังเคราะห์	1. วัสดุเส้นใยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการย้อมสีสังเคราะห์เตรียมได้ถูกต้องครบถ้วน 2. เส้นใยธรรมชาติผ่านกระบวนการฟอกก่อนนำไปย้อมสี 3. น้ำย้อมสีสังเคราะห์ เตรียมได้ถูกต้องตามขั้นตอน 4. เส้นใย ย้อมสีตามขั้นตอนถูกต้องครบถ้วน 5. เส้นใยที่ย้อมสีสังเคราะห์ตรวจสอบความครบถ้วนของจำนวนสี ตามแบบที่กำหนด	การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ปฏิบัติการย้อมเส้นใยด้วยสีธรรมชาติ
2. ปฏิบัติการย้อมเส้นใยด้วยสีสังเคราะห์

(ข) ความต้องการด้านความรู้

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. เส้นใยธรรมชาติ เส้นใยสังเคราะห์และเส้นใยผสม
2. สีย้อมผ้าจากธรรมชาติและจากการสังเคราะห์
3. วิธีการเลือกใช้สีให้ถูกต้องเหมาะสมสำหรับเส้นใยชนิดต่างๆ
4. การเตรียมน้ำย้อม
5. กระบวนการย้อมเส้นใยชนิดต่างๆด้วยสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
6. การจัดการน้ำทิ้งจากกระบวนการฟอกย้อม

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบรวมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน(Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ใบรายการจัดเตรียมวัสดุเส้นใยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการย้อมสีธรรมชาติ
2. เส้นใยที่ผ่านการย้อมสีธรรมชาติ
3. ใบรายการจัดเตรียมวัสดุเส้นใยอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการย้อมสีสังเคราะห์
4. เส้นใยที่ผ่านการย้อมสีสังเคราะห์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการย้อมสีธรรมชาติและสีสังเคราะห์
2. เอกสารรับรองผลการประเมินจากหน่วยงาน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการย้อมสีเส้นใยสำหรับผ้าทอที่ผลิตด้วยเทคนิคยก

(ง) วิธีการประเมิน

1. พิจารณาหลักฐานความรู้
2. พิจารณาหลักฐานการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆที่มีผลกระทบต่อการทำงานรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีทรัพยากรที่ใช้หรือข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องย้อมเส้นใยด้วยสีธรรมชาติ
2. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องย้อมเส้นใยด้วยสีสังเคราะห์

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. กระบวนการย้อมเส้นใยด้วยสีธรรมชาติได้ถูกต้องตามขั้นตอนประกอบด้วย
 - การจัดเตรียมสีย้อมธรรมชาติ
 - การฟอกเส้นใยธรรมชาติก่อนการย้อมโดยฟอกตามขั้นตอนวิธีการเฉพาะของเส้นใยธรรมชาติชนิดต่างๆ

- การเตรียมน้ำย้อมที่ได้จากวัตถุดิบธรรมชาติ เช่น เปลือก ลำต้น แก่น ฝอย ใบและดิน เป็นต้น
- การย้อมเส้นใยตามขั้นตอนการย้อมสีธรรมชาติตามจำนวนสีที่ออกแบบไว้

2. กระบวนการย้อมเส้นใยด้วยสีสังเคราะห์ได้ถูกต้องตามขั้นตอนประกอบด้วย

- การจัดเตรียมสีย้อมสังเคราะห์
- การฟอกเส้นใยธรรมชาติก่อนการย้อม โดยฟอกตามขั้นตอนวิธีการเฉพาะของเส้นใยธรรมชาติชนิดต่างๆ
- การเตรียมน้ำย้อมสีสังเคราะห์
- การย้อมเส้นใยตามขั้นตอนการย้อมสีสังเคราะห์ตามจำนวนสีที่ออกแบบไว้

16. หน่วยสมรรถนะรวม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. เครื่องมือการประเมิน
 1. แบบทดสอบปรนัยชนิด4 ตัวเลือก
 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
2. เครื่องมือการประเมิน
 1. แบบทดสอบปรนัยชนิด4 ตัวเลือก
 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 0135
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ ทอผ้าด้วยเทคนิคยก
3. ทบทวนครั้งที่ - / -
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ผู้ผลิตผ้าทอเทคนิคยก

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลที่ทำหน้าที่ผู้ผลิตผ้าทอ ซึ่งจะต้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานทอผ้าด้วยเทคนิคยก

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

กลุ่มอาชีพ อูรักงานพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรม

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
01351 ทอผ้าด้วยเทคนิคยกตามแบบที่กำหนด	1. โครงสร้างผ้า ทอได้ถูกต้องตามขั้นตอนการทอผ้าด้วยเทคนิคยก 2. ลวดลายผ้า ทอได้ประณีตสม่ำเสมอตลอดผืนตามแบบที่กำหนด	การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน
01352 เก็บงานและแก้ไขรอยตำหนิต่างๆที่เกิดจากการทอ	1. ปลายเส้นด้ายส่วนเกิน ตัดและเก็บอย่างประณีตเรียบร้อย 2. รอยตำหนิต่างๆ ที่เกิดจากการทอซ่อมเสริมอย่างประณีตครบถ้วน	การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ ณ สถานที่ปฏิบัติงาน

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

N/A

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ปฏิบัติการทอผ้าด้วยเทคนิคยกตามแบบที่กำหนด
2. ปฏิบัติการเก็บงานและแก้ไขรอยตำหนิต่างๆที่เกิดจากการทอ

(ข) ความต้องการด้านความรู้

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. โครงสร้างผ้าทอที่ผลิตด้วยเทคนิคยก
2. ขั้นตอนและวิธีการทอผ้าที่ผลิตด้วยเทคนิคยก
3. เทคนิคการเก็บงานและแก้ไขรอยตำหนิต่างๆที่เกิดจากการทอ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

หลักฐานที่ต้องการจะกำหนดข้อแนะนำเกี่ยวกับการประเมินและควรที่จะใช้ประกอบรวมกันกับเกณฑ์การปฏิบัติงาน(Performance Criteria) และทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ผ้าทอที่ผลิตด้วยเทคนิคยก
2. ผ้าทอด้วยเทคนิคยกที่ผลิตเสร็จสมบูรณ์

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ใบผ่านการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทอผ้าที่ผลิตด้วยเทคนิคยก
2. เอกสารรับรองผลการประเมินจากหน่วยงาน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

ประเมินเกี่ยวกับการทอผ้าด้วยเทคนิคยก

(ง) วิธีการประเมิน

1. พิจารณาหลักฐานความรู้
2. พิจารณาหลักฐานการปฏิบัติงาน

15. ขอบเขต (Range Statement)

ขอบเขตอธิบายถึงขอบเขตของการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมอื่นๆหรือสถานการณ์อื่นๆที่มีผลกระทบต่อการทำงานรวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีทรัพยากรที่ใช้หรือข้อกำหนดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

(ก) คำแนะนำ

1. ผู้เข้ารับการประเมินจะต้องทอผ้าด้วยเทคนิคยกตามแบบที่กำหนด
2. ผู้เข้ารับการประเมินต้องเก็บงานและแก้ไขรอยตำหนิต่างๆที่เกิดจากการทอ

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

1. ทอผ้าด้วยเทคนิคยก

ตามขั้นตอนและวิธีการที่ถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ด้วยสีและลวดลายตามแบบที่กำหนดโดยมีขั้นตอนคือการใช้เท้าเหยียบแยกหมู่ตะกอกของเส้นยืนแต่ละชุดเพื่อสอดกระสวยเส้นพุ่งและกระทบพันหวี (พีม) ได้ถูกต้องตามขั้นตอนการทอมีความแน่นหนาและสม่ำเสมอตลอดผืน

2. คุณภาพของผ้าทอเป็นไปตามแบบที่กำหนด

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

1. เครื่องมือการประเมิน
 1. แบบทดสอบปรนัยชนิด4 ตัวเลือก
 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน
2. เครื่องมือการประเมิน
 1. แบบทดสอบปรนัยชนิด4 ตัวเลือก
 2. แบบประเมินผลการปฏิบัติงานดูรายละเอียดจากคู่มือการประเมิน